Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-careḑi

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 82. Brașovŭ, Joi, 15 (27) Aprilie 1893.

Brașovŭ, 14 Aprilie v.

In marea adunarea a catolicilorŭ, ce s'a ținutŭ Dumineca trecută în Comornŭ, sub președința contelui Nicolau Eszterhazi, poporulŭ a strigatŭ: Nu ne trebue căsĕtoriă civilă, ci ne trebue pâne.

Aceste strigăte caracteriséză situațiunea, ce s'a creatŭ poporațiunei din acestŭ statŭ prin politica bisericéscă așa ḑisă „liberală“ a guvernului unguresců.

Décă și Ungurii strigă astfelŭ, arătândŭ, că stăpânirei nu-i este atâtŭ de bunăstarea poporațiunei, câtŭ mai multŭ de aceea, ca sĕ ducă în deplinire politica sa, ce nu corĕspunde nicĭ trebuințelorŭ, nicĭ dorințelorŭ acestei poporațiunĭ, atuncĭ ce sĕ ḑică óre popórele nemaghiare, carĭ în tóte privințele suntŭ scurtate și ne'ndreptățite?

Guvernamentalulŭ „Pest. Lloyd“ recunósce, că bunăstarea materială a poporului este unŭ postulatŭ de frunte. Dér, ḑice acestŭ ḑiarŭ, carĭ suntŭ presupunerile unei prosperitățĭ economice a țerei? Mai întâiu, rĕspunde elŭ, prosperitatea atérnă dela consolidarea raporturilorŭ naționale, dela buna înțelegere pe câmpulŭ activitățiĭ culturale și dela susținerea neștirbită a autorității statului.

Oamenii guvernului credŭ, că acestea se potŭ dobêndi numai cu ajutorulŭ legilorŭ și a reformelorŭ lorŭ șuchiate. Noi credemŭ, din contră, că pe acéstă cale se vorŭ produce chiar efecte contrare, stricăcióse și periculóse intereselorŭ de consolidare ale statului, și vedemŭ, că și partea cea mai mare a poporațiunei maghiare este de aceeașĭ părere, celŭ puținŭ în ce se atinge de reformele politicei bisericescĭ ale guvernului.

„Pacea în țéră este periclitată și s'a creatŭ o situațiune fórte gravă prin aceea, că ireligiositatea generală și omnipotența statului prindŭ mereu rădăcinĭ. Timpulŭ, în care totulŭ se face numai din poftă de câștigŭ, este primejdiosŭ. De aceea catolicii trebue sĕ fiă solidarĭ și sĕ lupte pentru drepturile lorŭ.“

Așa a vorbitŭ contele Eszterhazi către cele cincĭ mii de ascultătorĭ ai adunărei dela Comornŭ, și cu aceste cuvinte elŭ a declaratŭ rĕsboiu liberalismului, ce-lŭ profeséză cei dela putere.

Nu voimŭ sĕ cercetămŭ, carĭ suntŭ scopurile fățișe și carĭ cele ascunse ale agitațiunei catolicilorŭ din Ungaria, dér cumcă în împrejurările de față protestările lorŭ află unŭ rĕsunetŭ puternicŭ în tóte părțile, este unŭ faptŭ necontestabilŭ.

Nemulțumirea cu politica guvernului este atâtŭ de mare pretutindenĭ, la tóte popórele și confesiunile, încâtŭ de astă-dată catolicii din Ungaria au unŭ raḑimŭ puternicŭ în acéstă nemulțumire generală.

Cei întruniți la adunarea din Comornŭ au și fostŭ conscii de acésta, și de aceea ei au atinsŭ și córda asuprirei materiale a poporațiunei, accentuândŭ între altele, că țĕranulŭ trebue singurŭ sĕ pórte sarcina grea a dărilorŭ; pe când speculanții dela burse, carĭ câștigă cu sutele de mii, nu iau parte de locŭ la sarcinele publice, și altele.

Au dér dreptate cei dela putere sĕ privéscă cu ne'ncredere și cu îngrijire la mișcarea oposițională a catolicilorŭ ungurĭ.

De-ocamdată, cu tótă iritațiunea, ce domnesce în statŭ din causa reformelorŭ vătĕmătóre, ce se pregătescŭ, guvernulŭ pare a fi hotărîtŭ sĕ nu cedeze întru nimicŭ și, precum se anunță, în ḑilele acestea va și debuta cu presentarea unei părțĭ din proiectele de lege, carĭ au causatŭ nemulțumirea generală.

Viitorulŭ celŭ mai apropiatŭ va arăta, décă cutezarea guvernului va duce la triumfulŭ, orĭ la căderea lui.

CRONICA POLITICA.

— 14 (26) Aprilie.

Ne aducemŭ aminte, că într'o ședință din Martie a comitetului congresului demograficŭ din Budapesta, contele *Karolyi* Pista a făcutŭ propunerea, că décă Maj. Sa va primi protectoratulŭ, atuncĭ președinția congresului sĕ nu se ducă la Viena, ca sĕ mulțuméscă Maj. Sale pentru acésta, ci se aștepte până monarchulŭ va veni la Budapesta. Propunerea acésta a fostŭ primită cu „éljen“-urĭ din partea membrilorŭ comitetului congresului. Cestiunea acésta s'a ventilatŭ și prin foile vienese și de curêndŭ „Vaterland“ ni-a adusŭ scirea, că cu tótă stângăcia lui Karolyi Pista, membri comitetului congresului s'au dusŭ la Viena. O telegramă a semioficiósei „M. E.“ aduce scirea, că monarchulŭ i-a și primitŭ în audiență la 24 Aprilie n., „cu deosebită simpatiă și blândețe“. Majestatea Sa, ascultândŭ rugarea comitetului, a primitŭ sĕ fiă *protectorulŭ congresului*, dér fiindcă nu va merge la Budapesta în persónă, își va trimite unŭ locțiitorŭ. Monarchulŭ, ḑice „Budapesti Hirlap“, a ocolitŭ orĭ ce alusiune politică, și, contra obiceiului, a datŭ audiență fără ca acésta sĕ se fi insinuatŭ la cancelaria cabinetului. „Magyar Hirlap“ însĕ nu este mulțumitŭ de locŭ cu acésta, ḑicêndŭ, că este unŭ semnŭ rĕu, că Majestatea Sa nu vine la Budapesta nicĭ chiar fiindŭ invitatŭ; — prin urmare tóte au rĕmasŭ în vĕgașulŭ lorŭ vechiu, că adecă, „regele e mĕniosŭ.“ — In legătură cu acésta étă ce i se telegrafiază numitei foi din Aradŭ: „Arad és Videke“ aduce scirea din isvorulŭ celŭ mai sigurŭ, că regele va lua parte la manevrele corpului VII din armată, ce se vorŭ ține în comitatulŭ Aradului, dér *în orașulŭ Aradŭ nu și va pune piciorulŭ*; monarchulŭ nu va primi nicĭ o deputațiune, fiă civilă, fiă eclesiastică“. — Din parte-ne aflămŭ de prisosŭ orĭ ce comentarŭ la aceste scirĭ de rĕu augurŭ pentru șovinismulŭ maghiarŭ ajunsŭ la paroxismŭ.

*

Nu de multŭ ministrulŭ de honveḑĭ **br. Fejerváry**, care este generalŭ activŭ în armata comună, a comandatŭ pe Schmelz (câmpulŭ de paradă) în Viena unŭ regimentŭ din armata comună și a defilatŭ cu elŭ înaintea Maj. Sale. Deputatulŭ *Ugron* a amintitŭ acésta în ședința de Sâmbătă a dietei, întrebândŭ, cum se póte ca unŭ ministru alŭ țerii ungurescĭ, sĕ fiă supusŭ organelorŭ ministeriului comunŭ de rĕsboiu, căcĭ décă br. Fejervary ar fi comandatŭ rĕu, ar fi fostŭ pedepsitŭ. Cum se póte uni acésta cu véḑa unui ministru unguresců? — Br. Fejerváry fiindŭ generalŭ în activitate este supusŭ ordinelorŭ ministeriului de rĕsboiu comunŭ, prin urmare stă sub puterea disciplinară a acelui ministerŭ. Foile oposiționale mai găsescŭ, că ca militarŭ activŭ Fejerváry nu putea fi nicĭ alesŭ și cu tóte aceste a fostŭ și deputatŭ.

*

Din Viena vine o scire telegrafică de mare importanță politică și care a stêrnitŭ sensațiă nedescriptibilă nu numai în cercurile diplomatice vieneze, ci și în poporațiunea capitalei austriace: La 24 Aprilie, n. monarchulŭ **Franciscŭ Iosifŭ** a făcutŭ o visită **la Giers** ministrulŭ rusescŭ de esterne. Părerea generală este, că visita acésta s'a făcutŭ cu scopŭ de-a împrăscia neliniștea cercurilorŭ politice rusescĭ pricinuită prin primirea ce i s'a făcutŭ lui Stambulov la Viena. Visita Majestățiĭ Sale la diplomatulŭ rusescŭ a ținutŭ 20 de minute, dér nimicŭ nu se scie despre ce a decursŭ conversația. Firea lucrului însĕ ne spune, că visita acésta are o deosebită importanță din punctŭ de vedere politicŭ, căcĭ rarŭ se întêmplă ca monarchulŭ unui imperiu sĕ mérgă la unŭ diplomatŭ streinŭ, când

---

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Impresii de călĕtoriă.

Nu visitasem nicĭ odată Bucovina cu posițiunile ei încântătóre. Voiam dér cu orĭ ce prețŭ sĕ-mĭ întocmescŭ lucrurile astfelŭ, ca ruta mea de călĕtoriă sĕ atingă acéstă frumósă grădină, odinióră a Moldovei.

Plecândŭ dela Dorohoiu, după o cale de 4 césurĭ cu trenulŭ, ajunseiu la Vereștĭ, stațiune a călei ferate, care pórtă acelașĭ nume cu comuna în apropierea căreia se găsesce. Vereștĭ este importantă prin împrejurarea, că de aicĭ se ramifică spre nordŭ-ostŭ linia ferată Leosda-Dorohoiu, ér spre nordŭ-vestŭ o altă, care atinge granițele Bucovinei.

După unŭ popasŭ de 4 césurĭ indispensabilŭ de făcutŭ pentru orĭ care călĕtorŭ, am luatŭ trenulŭ acceleratŭ ce venea dela Pascani și séra la 10 óre mĕ aflam deja la Burdujenii românescĭ, gata de-a trece granița României.

Burdujenii este o comună urbană nu tocmai mare, căcĭ jumĕtate aparține Bucovinei, — care politicesce alcătuindŭ prin vitregimea timpurilorŭ, o provinciă austriacă, pórtă și acéstă parte deslipită de trupulŭ sĕu românescŭ, acelașĭ nume, numai cu deosebirea, că se chiamă Burdujenii nemțescĭ. Intre altele, pe când mĕ dedeam josŭ din vagonŭ pentru a aștepta formarea noului trenŭ austriacŭ, găsescŭ plimbându se pe peronŭ o damă cam impacientă, care arunca privirĭ îngrijate în stânga, căutândŭ cu deosebită atențiune la mișcările vameșilorŭ și funcționarilorŭ românĭ dela gară. Era o nemțóică dela Viena, care venea în țéră pentru a face pe dama de companiă într'o familiă aristocratică din Botoșanĭ. Se cunoscea la distanță, că este una din acele elemente heterogene, carĭ imigréză pe fiă-care anŭ cu dróia, nu din simpatia ce i-ar însufla dóră țéra din a cărei pâne vré ca sĕ trăéscă, ci pentru simplulŭ motivŭ, că aicĭ este mai mare „Verkehr“-ulŭ orĭ „Geschäft“-ulŭ, cum ar ḑice buni-óră fiiĭ lui Israilŭ. Aceste lucrurĭ le-am aflatŭ chiar din gura ei, după ce ușuratŭ de bagagiulŭ împovorătorŭ, mĕ așeḑasem la aceeașĭ masă cu dênsa. Césulŭ de popasŭ, până la plecarea trenului, mi-a datŭ destulŭ timpŭ pentru a întra în o mai amĕnunțită conversațiă cu noua mea cunoscință, d'altfelŭ destulŭ de presentabilă, însĕ ceremoniósă și plină de etichetă. Nu s'ar puté ḑice, că înfățișarea ei presenta ceva caracteristicŭ; acelea-șĭ trăsurĭ comune, aceleașĭ intonațiunĭ cadențate în vorbă și totŭ aceleașĭ maniere, ce caracteriséză de minune pe fiicele lui Arminius.

— D-vóstră suntețĭ Românŭ, d-le, se adresă nemțóica într'unŭ târḑiu către mine.

— Da, d-șóră, așa este, sunt Românŭ și încă Românŭ neaoșŭ.

— Suntețĭ póte guvernorŭ în vre-o familiă românéscă din țéră?

— M'a feritŭ Domnulŭ de-a bătători asemenĭ ingrate cariere, îi rĕspunseiu mâhnitŭ vĕḑêndŭ, că mĕ socotesce omŭ de tagma ei.

Și cu câtŭ mĕ îngrămădea mai multŭ cu întrebările ei despre România și raporturile sociale-culturale și economice ale ei se puté vedea, că pe lângă o totală ignoranță asupra raporturilorŭ României, mai unea în spiritulŭ sĕu și o rea voință pornită contra țĕrii, a cărei protecțiune și ospitalitate vine s'o céră. Așa suntŭ de obiceiu toțĭ strĕinii, carĭ vinŭ a se oploși în România, dér cu deosebire Germanii: îngâmfațĭ, închipuițĭ unindŭ sarbĕdulŭ lorŭ umorŭ cu cea mai caracteristică, dér tot-odată și cea mai grețósă aroganță. Nu odată mi s'a întêmplatŭ, ca în călĕtoriile ce făceam către Ardealŭ sĕ am la întrarea mea în statulŭ austro-ungarŭ felŭ și felŭ de observațiunĭ malițióse și sfruntate reflexiunĭ la adresa României și a poporului care o locuesce, din partea chiar a streinilorŭ de némulŭ nostru, carĭ ca nisce vampirĭ îi sugŭ sângele și mĕdua. Și érășĭ nu odată, ne mai putêndŭ suferi o asemenea situațiă, trebuia vrêndŭ nevrêndŭ sĕ mĕ certŭ cu aceștĭ obraznicĭ clevetitorĭ, carĭ cârteau cu atâta nerușinare în contra generósei țĕrĭ ce le-a datŭ ospitalitatea pe timpulŭ câtŭ au petrecutŭ în trênsa. De Ungurĭ, ce se ḑicŭ? Sĕcuii lorŭ, carĭ petrecŭ anĭ întregĭ prin Țéră, fiă ca birjarĭ, fiă ca rêndașĭ séu slujitorĭ, de îndată ce simțescŭ apropierea trenului de Predealŭ, ei din blăjinĭ și slugarnicĭ ce erau, devinŭ pe neașteptate vorbărețĭ și îndrăsnețĭ și câtŭ